

MALALTIES DE TRANSMISSIÓ SEXUAL

Assignatura: Estadística en Pràctiques Tutelades

11 de Juny de 2014

Torn B

Delia Garcia Tello

Cristina Gimeno Giner

Pol Hernández Prat

Professor: Antoni Miró

Coordinadora: Marian March

INDEX

INTRODUCCIÓ TEÒRICA	1
OBJECTIUS DE L'ACTIVITAT EDUCATIVA.....	9
A.CONTINGUTS DE L'ACTIVITAT EDUCATIVA	9
B.ÍNDEX DE L'ACTIVITAT EDUCATIVA.....	9
C.MATERIALS I RECURSOS	9
D.DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT EDUCATIVA	10
<i>INTRODUCCIÓ A L'ACTIVITAT EDUCATIVA.....</i>	<i>10</i>
<i>ACTIVITAT 1.....</i>	<i>10</i>
<i>ACTIVITAT 2.....</i>	<i>12</i>
<i>ACTIVITAT 3.....</i>	<i>14</i>
F. CONCLUSIONS I EVALUACIÓ DE LA SESSIÓ	16
G. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	16
ANNEXOS.....	18
TRIVIAL MTS.....	18
FULL DE RESPOSTES TRIVIAL MTS	26
INSTRUCCIONS TRIVIAL MTS	26
TRÍPTIC MTS	27

INTRODUCCIÓ TEÒRICA

Les malalties de transmissió sexual (MTS) són infeccions causades per virus, bacteris, fongs o paràsits que es poden transmetre d'una persona a una altra per contacte físic durant les relacions sexuals amb penetració o sense, tot i que no és la única possible via de transmissió ja que també es poden transmetre pel contacte amb la sang d'una persona infectada, com és el cas del VIH i de l'hepatitis B; a través de roba infectada, com és el cas de la sarna i la pediculosi; o de mare a fill ja sigui en el moment del part o en la lactància, com és el cas de la sífilis i del VIH.

Afecten, sobretot, als òrgans genitals, però també poden afectar a l'anus i a la boca. En alguns casos la infecció es generalitza envaint el sistema sanguini i/o el sistema limfàtic i d'aquesta manera pot afectar a altres òrgans.

Podríem dir que tota persona sexualment activa pot trobar-se davant d'una situació de risc de contraure aquestes malalties com ara:

- relacions sexuals orals, anals o genitals sense protecció amb una persona infectada, encara que aquesta no presenti cap lesió aparent
- una parella sexual nova o més de dues parelles sexuals en el darrer any
- relacions sexuals amb altres persones
- relacions sexuals sota els efectes de les drogues o de l'alcohol
- compartir xeringues, agulles o altres estris per injectar-se droga, fer-se tatuatges o pírcings o bé si s'han compartit joguines sexuals.

Per tant, els grups de risc són:

- menors de 25 anys
- persones amb precarietat econòmica i social
- persones amb poca accessibilitat als recursos sanitaris
- consumidors de drogues o altres substàncies il·legals per via intravenosa
- persones que tenen múltiples parelles o que tenen una parella nova
- persones que practiquen sexe sense protecció
- prostitució i altres formes d'intercanvi de sexe per diners o per altres motius

La majoria d'aquestes malalties es poden contraure més d'una vegada, i patir una MTS suposa un augment del risc de contraure el VIH.[1]

Cal remarcar que, avui dia, la majoria de les MTS es poden diagnosticar amb facilitat i ser tractades a temps. Dins les MTS podem distingir entre aquelles que tenen cura i les que són incurables. Així, infeccions produïdes per bacteris com la gonocòccia, la sífilis o les infeccions per tricomones o clamídies, poden ser tractades amb antibiòtics. D'altra banda, infeccions víriques, com les hepatitis A i B, el VIH, l'herpes genital o les berrugues i condilomes, poden tenir un tractament merament simptomàtic i/o amb l'objectiu de frenar l'evolució.

Les MTS incurables presenten una elevada mortalitat o bé es poden cronificar provocant invalideses i seqüeles, com ara esterilitat, artritis, alteracions neurològiques (demència) i, fins i tot, possibles càncers genitals o anals. [2]

A més a més, si la persona infectada és una dona embarassada hi ha risc de contagi al fetus a través de la placenta, de produir malformacions, embarassos ectòpics o avortaments. És per això, que és important fer proves de detecció durant l'embaràs. Independentment dels impactes sobre la salut, les MTS suposen un gran cost per la societat ja que provoquen moltes baixes laborals i moltes despeses en tractaments farmacològics.

És important que en el cas de ser diagnosticat d'una MTS o de tenir sospita de tenir-la informar a la persona/es amb la/es que es tenen relacions sexuals per evitar la infecció o reinfecció.

Com ja hem dit, algunes d'aquestes malalties són del tot asimptomàtiques, en canvi, n'hi ha d'altres que sí que presenten simptomatologia.

En general, en la dona, les MTS provoquen augment de la secreció vaginal amb una olor i una consistència diferents de les habituals, picor, coïssor o cremor als genitals i dolor durant les relacions sexuals. En canvi, en l'home, provoquen una secreció anormal groguenca al penis (amb dolor o sense), coïssor o cremor en orinar. A més a més, tant en l'home com en la dona poden aparèixer úlceres als genitals, a la boca o a l'anus; berrugues a la regió genital o anal o la presència de ganglis a la zona inguinal.

Les MTS més freqüents són les següents[2]:

- **La Clamídia:** causada pel bacteri *Chlamydia trachomatis*. És freqüent, sobretot, entre els joves menors de 25 anys. La infecció afecta els òrgans genitals, el recte i menys freqüentment, la gola.

Moltes vegades no presenta símptomes i això pot fer que no sigui tractada a temps i pot arribar a causar problemes greus de salut. Una de les complicacions més greus és la Malaltia Inflamatòria Pèlvica (MIP), la pateix la dona i és degut a una clamídia no tractada. Afecta a l'aparell reproductor i pot, fins i tot, causar esterilitat, embaràs ectòpic (fora de la matriu) o dolor abdominal crònic. En homes és molt menys freqüent, però una de les complicacions a destacar, també provocada per clamídies no tractades, és l'epididimitis, una inflamació de la bossa escrotal molt dolorosa i que en cas d'afectar als dos testicles pot causar infertilitat.

Els símptomes més freqüents en la dona són: flux vaginal anormal, sagnats vaginals entre les menstruacions i dolors durant les relacions sexuals. En l'home hi ha secreció anormal del penis o de l'anus i dolor en orinar.

El tractament farmacològic és a base d'antibiòtic.

- **La Gonocòccia:** també es coneix amb el nom de gonorrea. Causa pel bacteri *Neisseria gonorrhoeae*. Aquest bacteri té afinitat amb les zones humides del cos com ara els genitals, la boca, la faringe o l'anus, on pot créixer i multiplicar-se.

Si no es diagnostica i no es tracta a temps, pot provocar problemes de salut greus ja que pot donar lloc a la Malaltia Inflamatòria Pèlvica (MIP) en la dona i epididimitis en l'home, explicades anteriorment. De manera excepcional pot passar a la sang i ocasionar lesions cutànies, dolor i inflamació a les articulacions. Els símptomes més freqüents són els mateixos que els anomenats per la infecció de la clamídia.

El tractament és a base d'antibiòtics. Després del tractament, s'ha de comprovar que a part de la desaparició dels símptomes, la infecció no persisteix.

Cal remarcar que no s'adquireix immunitat davant futures infeccions.

S'ha observat una decaiguda molt notable en nombre de casos tant en homes com en dones a Catalunya i Espanya.

- **La Sífilis:** causada pel bacteri anomenat *Treponema pallidum* (treponema pàl·lid). Els símptomes més característics són una o més úlceres no doloroses en els òrgans genitals, a l'anus o a la boca, que desapareixen espontàniament, fins i tot sense tractament. Posteriorment poden aparèixer taques vermelles en el cos i també desaparèixer. Si no es tracta, pot comportar problemes en el sistema cardiovascular o el sistema nerviós al cap d'uns anys.

La sífilis és més fàcil de curar en els primers estadis, per això cal prevenir-la o tractar-la el més aviat possible. Es pot curar amb antibiòtic, normalment amb una sola injecció de penicil·lina és suficient.

En aquesta malaltia tampoc s'adquireix immunitat a futures infeccions.

En les dues últimes dècades, el nombre de casos de sífilis ha anat disminuint, però en els últims anys s'ha observat un augment considerable a Catalunya i Espanya, tant en homes com en dones. [3]

- **La SIDA:** la paraula SIDA vol dir "Síndrome d'Immunodeficiència Adquirida". És una malaltia que afecta al sistema immunitari i és produïda pel Virus de la Immunodeficiència Humana (VIH).

Es pot tenir el virus i estar molts anys sense tenir símptomes, trobar-se bé i tenir bon aspecte. Aquestes persones són seropositives, no tenen la SIDA, però són portadors.

A l'inici de la infecció pel VIH, els primers símptomes són la febre, inflamació dels

ganglis i erupció cutània, però aquest virus queda latent durant llargs períodes fins que dóna lloc a la SIDA, la qual no dóna una simptomatologia concreta però sí que va destruint poc a poc el sistema immunitari i fa que apareguin altres malalties oportunistes.

El seu tractament no és curatiu, però permet allargar la vida als malalts i viure amb normalitat.

Segons l'IDESCAT hi ha aproximadament uns 17.000 casos de SIDA, notificats l'any 2012 a Catalunya, on destaca que el 50% són usuaris de drogues per via parenteral (UDVP) i es pot observar una tendència a l'alça des de l'any 2000. [3]

- **L' Herpes genital:** és una infecció provocada pel virus de l'herpes simple. En la majoria de casos és asimptomàtica però fàcilment contagiosa durant la pràctica sexual. La malaltia es presenta en forma de lesions doloroses.

El VSH-2 és el principal causant de l'herpes en l'àrea genital, encara que també pot afectar altres parts com ara la boca durant les pràctiques de sexe oral.

Poden provocar vesícules o butllofes que es poden rebentar i deixar úlceres doloroses, per la zona genital, anal i fins i tot per les cames i altres parts del cos que poden trigar varies setmanes en curar-se i amb una possible aparició de brots posteriors ja que és una infecció crònica. No obstant això, hi ha fàrmacs antiherpètics que poden millorar la simptomatologia de les lesions i el dolor causat per aquestes durant el brot. Si aquests es repeteixen freqüentment, es pot fer un tractament diari i indefinit.

- **L' Hepatitis B:** malaltia produïda pel virus de l'hepatitis B que afecta exclusivament al fetge. Normalment els infectats cursen amb la malaltia uns 6 mesos i després es curen sense cap tipus de conseqüència i adquirint immunitat, en aquest cas s'anomena hepatitis B aguda. En canvi, hi ha altres persones on el virus queda per sempre donant lloc a la hepatitis B crònica, la qual pot anar acompanyada o no de simptomatologia greu al fetge com càncer, cirrosi i d'altres símptomes com ara icterícia, orina fosca, femtes blanquinoses, nàusees i fatiga.

L'hepatitis aguda no té un tractament específic, sinó mesures higiènico-dietètiques com beure molt líquid, no consumir alcohol i fer repòs. En canvi, l'hepatitis crònica es pot tractar amb antivirals i interferons per tal d'evitar la multiplicació al fetge.

- **El Virus del papil·loma humà (VPH):** hi ha 100 tipus diferents del VPH, també comunament anomenat “virus de les berrugues”. Tot i així, només una dotzena són els que poden donar lloc a algun tipus de càncer, el qual s'haurà de tractar el més aviat possible un cop detectat per citologia.

La transmissió és per contacte directe pell a pell.

Fa poc que la vacuna per a la prevenció d'aquest virus s'ha inclòs en el calendari obligatori de vacunació per a les noies de 13 anys.

- **La Pediculosi:** el responsable de la pediculosi és el *Phthirus pubis*. Afecta a la zona del vell del pubis. A part de ser una MTS, també es pot transmetre pel contacte superficial a través de la roba interior, llençols o als lavabos. Això fa que el preservatiu no sigui un mètode eficaç de prevenció.

La pediculosi presenta una simptomatologia bastant característica: pruija, picor amb eritema, irritació i inflamació a la regió púbica.

El tractament consisteix en l'aplicació d'un xampú de lindà 1 % i una crema permetrina 1% un cop. Si calgués, es podria repetir el tractament al cap d'una setmana. També es pot utilitzar el raspall de pues fines per eliminar les llèmenes.

Pel que fa a la prevenció, l'única manera de prevenir les MTS és evitant les situacions i els comportaments de risc. L'ús correcte del preservatiu (masculí o femení) encara que no és efectiu 100%, és el mètode més eficaç ja que actua com a “barrera”. Tot i això, incidir sobre conductes com la fidelitat i respecte mutu amb la parella, el no tenir relacions sexuals sense protecció amb desconeguts, persones que tenen múltiples parelles sexuals o drogoaddictes, pot ajudar a prevenir-les.

Cal tenir en compte que altres mètodes com el diafragma, les esponges vaginals, els espermicides, la píndola, els pegats o els dispositius intrauterins, no serveixen per a

la prevenció d'infeccions. Pel que fa a les vacunes de prevenció, a l'actualitat només existeixen per a la hepatitis A i B i el virus del papil·loma humà (VPH). [4]

Els professionals sanitaris (com els farmacèutics) juguen un paper molt important en aquest àmbit ja que tenen un tracte molt proper amb la població. D'aquesta manera es pot fer una intervenció precoç al problema i establir de forma immediata un diagnòstic, un tractament i, al mateix temps, posar en marxa activitats de suport i educació sanitària. Aquests, poden facilitar informació sobre aquest tipus de malalties. També es pot sol·licitar informació i realitzar consultes al CatSalut Respon 24 hores (061) o bé, presencialment a les Unitats de Malalties de Transmissió Sexual de Barcelona, Tarragona o Girona, als Serveis Territorials de Salut a Lleida o assistir als Programes de Prevenció i Control de les Malalties de Transmissió Sexual. Internet també és una font d'informació però cal saber quina és valuosa. Per tant, cal informar-se, per exemple, en pàgines d'organismes públics com el Canal Salut de la Generalitat de Catalunya a www.gencat.cat.

En tot cas, els professionals sanitaris han de garantir la confidencialitat plena de la informació que li està proporcionant la persona afectada ja que la sexualitat és una de les facetes més privades en la vida d'una persona.[5]

Les GPC (Guies de Pràctica Clínica) d'ITS publicades l'any 2009 pel Gencat, afirmen que la prevenció i control de les ITS es basa en l'aplicació de 5 estratègies fonamentals, entre les quals es destaca l'educació sanitària i el consell a les persones que estan en situació de risc, a fi i efecte que adoptin conductes sexuals més segures.

És per això que a part de les activitats de prevenció primària com són la millora de l'accessibilitat, eficàcia i cobertura de les proves diagnòstiques, cal incorporar l'abordatge de la salut i la conducta sexual a les persones. [6]

La UNESCO assegura textualment que “una educació en sexualitat que és adequadament planificada i implementada, que abordi temàtiques com el sexe, la dimensió de gènere, les relacions interpersonals i la prevenció de les infeccions de transmissió sexual (ITS), incloent el VIH, contribueix a un inici més tardà de l'activitat sexual, a una menor freqüència de les relacions sexuals, a un menor nombre de parelles sexuals, i a un augment de les relacions sexuals protegides”. [7]

Concloent; la informació i la educació sanitària són fonamentals en la lluita contra les MTS. Segons el Comitè d'Experts de la OMS es distingeix entre dos tipus de programes: programes informatius i programes educatius. Mentre que els programes informatius pretenen sensibilitzar i conscienciar a la població, els educatius tenen com a objectiu incidir sobre el comportament.

L'educació pot córrer a càrrec tant de mestres prèviament formats com de professionals sanitaris i no cal oblidar que, també la família pot jugar un paper molt important en aquest àmbit.

OBJECTIUS DE L'ACTIVITAT EDUCATIVA

1. Conèixer què són les malalties de transmissió sexual i quines són les més freqüents.
2. Aprendre a identificar els símptomes de les més freqüents i els seus mètodes de diagnòstic.
3. Promoure la salut mitjançant mètodes de prevenció eficaços.

A.CONTINGUTS DE L'ACTIVITAT EDUCATIVA

1. Què sabem de les MTS?

- a. Donar a conèixer què són les MTS.
- b. Destacar quines són les més conegudes.
- c. Esmentar quines són les principals vies de transmissió.

2. Identifiquem-les i detectem-les a temps!

- a. Identificar la principal simptomatologia de les diferents MTS.
- b. Presentar els mètodes diagnòstics actuals.
- c. Incidir sobre la importància de la detecció precoç de les MTS.

3. Millor prevenir que curar!

- a. Conscienciar de la importància de la prevenció de les MTS.
- b. Ensenyar a com fer un bon ús del preservatiu com a mètode més eficaç de prevenció.
- c. La importància d'incidir sobre la població jove.

B.ÍNDEX DE L'ACTIVITAT EDUCATIVA

- **Introducció al tema** (15 minuts)
- Activitat 1. **Què sabem de les MTS?** (El joc de les MTS) (20 minuts)
- Activitat 2. **Identifiquem-les i detectem-les a temps!** (Power Point amb ampliació de la informació del tríptic) (10 minuts)
- Descans (5 minuts)
- Activitat 3. **Millor prevenir que curar!** (Petita explicació dels mètodes de prevenció + vídeo) (5 minuts)
- **Conclusions i avaluació** (5 minuts)

C.MATERIALS I RECURSOS

- Suport Power Point per la introducció del tema i l'ampliació del tríptic.
- Suport Power Point per fer la correcció conjunta del joc.
- Joc: Targetes de preguntes, Fulls de resposta de colors per cada grup, bolígrafs.
- Tríptics.
- Vídeo.
- Ordinador portàtil + micròfon + altaveus + projector de diapositives.
- Fulls d'enquestes de satisfacció de la sessió.

D.DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT EDUCATIVA

INTRODUCCIÓ A L'ACTIVITAT EDUCATIVA

De manera introductòria es fa una breu presentació de les persones que realitzen la sessió educativa a la vegada que es dóna la benvinguda als assistents. Seguidament se'ls situa en el tema a tractar, les Malalties de Transmissió Sexual (MTS), i s'explica com es desenvoluparà la sessió durant l'hora amb els objectius que es pretenen assolir.

ACTIVITAT 1

Què sabem de les MTS?

- Un joc de cartes (el trivial de les MTS) amb preguntes sobre el que s'ha explicat en la introducció.
- Competició per equips per tal de intentar captar més l'atenció i la motivació dels participants.
- Power Point per fer la resolució de les preguntes de manera conjunta entre tots.

20
minuts

OBJECTIU 1

Conèixer què són les malalties de transmissió sexual i quines són les més freqüents.

CONTINGUTS

1. Què sabem de les MTS?

- a. Donar a conèixer què són les MTS.
- b. Destacar quines són les més conegudes.
- c. Esmentar quines són les principals vies de transmissió.

a. Introducció de l'activitat

En aquesta activitat els aspectes que es tractaran de manera general són: el concepte de Malalties de Transmissió Sexual (què són, com es contrauen, definició, vies de transmissió, etc) i més concretament quines són les més importants i les seves característiques més rellevants.

b. Desenvolupament de l'activitat

S'ha escollit una activitat en la que 6 grups d'aproximadament unes 10 persones competiran per encertar el màxim de preguntes possibles per tal de guanyar als altres grups. Hem decidit dividir en 6 grups ja que són un grup de 70 persones aproximadament i d'aquesta manera tots podran participar. Nosaltres som 3, així que cadascú serà el responsable de 2 grups.

El joc s'anomena "el trivial de les MTS" i consistirà en 15 targetes amb preguntes (multi-resposta, V/F, de completar la frase o identificar imatges) que hauran de resoldre. Tots els grups tindran les mateixes preguntes per tal que tots competeixin en el mateix nivell. Disposaran de 10 minuts per resoldre el màxim de preguntes. Les respostes s'han d'anotar en el full de respostes (cada equip tindrà un color diferent per tal que no hi hagin confusions alhora de fer les correccions). Un cop finalitzats els 10 minuts, entregaran el full de respostes. Seguidament es procedirà a la resolució de les preguntes en veu alta i els tres responsables verificaran les respostes i comptabilitzaran els encerts de cada grup per tal d'establir un guanyador.

Les preguntes (amb les respostes correctes), el full de respostes i les instruccions del joc són les que es mostren a la pàgina 18, 26, 26 respectivament de l'annex (també es pot consultar en el CD adjunt).

c. Conclusions de l'activitat

La idea principal d'aquesta activitat es repassar d'una manera didàctica i entretinguda els conceptes més importants i més bàsics sobre les MTS per tal d'assolir-les i recordar-les. El que realment es pretén és que es familiaritzin amb el nom de les més importants i puguin definir amb els trets més característics cadascuna d'elles.

Mitjançant un joc, moltes vegades assolim millor els conceptes. És una manera d'aprendre de forma inconscient sobre les MTS coses bàsiques però claus com ara; entendre bé que són, com es transmeten i les característiques de les que considerem més comuns i/o importants.

ACTIVITAT 2

Identifiquem-les i detectem-les a temps!

- Breu exposició oral amb ajuda d'un Power Point
- Suport en paper informatiu (tríptic)

10
minuts

OBJETIU 2

Aprendre a identificar els símptomes de les més freqüents i els seus mètodes de diagnòstic.

CONTINGUTS

2. Identifiquem-les i detectem-les a temps!

- Identificar la principal simptomatologia de les diferents MTS.
- Presentar els mètodes diagnòstics actuals.
- Incidir sobre la importància de la detecció precoç de les MTS.

a. Introducció de l'activitat

Són múltiples les MTS conegudes a l'actualitat, així com els símptomes que esdevenen d'aquestes. En aquesta activitat es vol informar sobre la principal simptomatologia d'aquestes malalties i les respectives proves diagnòstiques que existeixen, amb la finalitat de motivar a la població a fer-se un diagnòstic precoç per guarir o frenar l'evolució a temps.

b. Desenvolupament de l'activitat

Es donarà inici a l'activitat amb una petita exposició oral i en acabat es repartirà un tríptic informatiu d'aquesta part de la sessió (veure diapositives 14-20 del Power Point " Presentació escola MTS" al CD adjunt i el tríptic a la pàgina 27 de l'annex o al CD)

L'activitat consistirà principalment en una petita xerrada acompanyada de suport visual (Power Point) per part d'un dels membres del grup.

S'informarà principalment de com identificar diferents malalties i els seus símptomes associats. D'aquesta forma se'ls hi vol donar les eines necessàries

als participants per detectar una possible infecció de forma precoç i recórrer al personal sanitari adient a temps.

També es presentaran els mètodes diagnòstics més comuns i els centres on recórrer en cas de patir o sospitar d'una MTS.

La finalitat d'acompanyar amb un tríptic aquesta activitat és la d'assegurar que els participants s'emportaran la informació a casa on podran reflexionar, en cas d'haver tingut una conducta de risc, sobre una possible infecció.

El tríptic també conté informació sobre: telèfons de contacte, webs d'interès o centres on recórrer en cas de sospita o patir una MTS. A més, recorda la importància del preservatiu com a mètode més efectiu en la prevenció de la transmissió de les MTS.

c. Conclusions de l'activitat

Degut a que existeixen múltiples MTS de simptomatologia molt variada, ens hem centrat en descriure durant la sessió les que hem considerat més rellevants en l'entorn on vivim.

Se sap que la simptomatologia no es presenta sempre quan estem infectats per una MTS i també que sovint el diagnòstic per mitjà de proves específiques és l'única manera de confirmar aquest tipus de malalties, és per això que es vol fer èmfasi en la facilitat i accessibilitat de realitzar-se aquestes proves diagnòstiques.

Una simple analítica de sang o d'orina pot ser suficient per a detectar malalties tan perilloses com el VIH o el VHB.

Tenir consciència dels símptomes que provoquen certes malalties, com els xancres dolorosos, les picors, els dolors abdominals... poden fer repensar-se la importància de prevenir aquestes malalties, aconseguint d'aquesta manera que l'ús del preservatiu estigui present en les ments dels que practiquen sexe, especialment, dels que practiquen sexe de risc.

ACTIVITAT 3

Millor prevenir que curar!

- Breu exposició oral amb ajuda d'un Power Point
- Vídeo de conscienciació sobre la importància de la prevenció de les MTS

5
minuts

OBJECTIU 3

Promoure la salut mitjançant mètodes de prevenció eficaços.

CONTINGUTS

3. Millor prevenir que curar!

- Conscienciar de la importància de la prevenció de les MTS.
- Ensenyar a com fer un bon ús del preservatiu com a mètode més eficaç de prevenció.
- La importància d'incidir sobre la població jove.

a. Introducció de l'activitat

El que es pretén en aquesta activitat és fomentar la importància de realitzar una bona prevenció per tal d'evitar contraure una MTS, indicant quins són els mètodes vàlids i quins no ho són. També s'incideix en aquelles pràctiques de tipus conductual que eviten la transmissió, sobretot enfocant-ho cap a la població jove (on les MTS tenen una gran incidència).

b. Desenvolupament de l'activitat

Per a desenvolupar aquesta activitat s'ha dissenyat un vídeo (consultar al CD adjunt) en què una pacient va a la farmàcia a demanar la píndola anticonceptiva d'emergència (coneguda popularment amb el nom de la "pastilla del dia després") i al cap d'uns dies hi torna per demanar consell farmacèutic.

El vídeo comença quan una noia jove entra a la farmàcia a comprar la "pastilla del dia després". La farmacèutica li fa les preguntes habituals que s'han de fer en aquest cas: si és major d'edat, si ja l'ha pres alguna vegada i quan temps

ha passat després de tenir relacions. Tot seguit, li dispensa la píndola i li recorda que no la pot utilitzar com a mètode anticonceptiu habitual ja que queda reservada per a casos d'emergència.

Als tres dies, la jove torna a la farmàcia demanant parlar en privat amb la farmacèutica. Aquesta la fa passar a la zona d'atenció personalitzada, una àrea reservada per a consultes al farmacèutic. Un cop dins, la noia explica tot el què li passa i li pregunta si és possible que la píndola li hagi provocat algun efecte advers ja que nota molèsties i li han aparegut unes butllofes a la part íntima. Llavors, la farmacèutica li diu que el símptoma que presenta no és degut a un efecte advers del medicament i li pregunta a la noia si va mantenir relacions sexuals sense protecció (preservatiu) i si coneixia o no al noi. La noia li diu que va mantenir relacions sense cap tipus de protecció i que tampoc coneixia molt al noi. En aquest moment la farmacèutica li explica que els símptomes que presenta són molt semblants als d'una MTS (en aquest cas, l'herpes genital). A més a més, el fet d'haver mantingut relacions sexuals sense protecció, fa que la hipòtesi sigui bastant fiable.

Així doncs, la farmacèutica deriva a la noia al metge perquè se li faci un diagnòstic i en cas d'afirmar ser una MTS pugui tractar-se el més ràpid possible i no tingui complicacions greus.

c. Conclusions de l'activitat

La idea d'aquesta activitat és que els alumnes comprenguin la importància que té utilitzar el preservatiu quan es mantenen relacions sexuals, entendre que és l'únic mètode eficaç per a evitar les MTS en la majoria de casos i que la "píndola del dia després" no la poden utilitzar de manera habitual.

A més a més, també s'intenta remarcar que per a una bona prevenció és important la conducta de cada persona ja que certes conductes (com la que es representa al vídeo) poden augmentar considerablement el risc de patir una MTS.

Per últim, és important destacar el paper que desenvolupa el farmacèutic com a professional de la salut en la societat.

F. CONCLUSIONS I EVALUACIÓ DE LA SESSIÓ

A partir de la recollida de dades de les enquestes hem conclòs que en general la sessió va agradar i motivar. Vam aconseguir mantenir l'atenció de l'alumnat i transmetre de forma clara els continguts. La gran majoria coincideix en què tots aquests coneixements els hi seran d'utilitat i els podran aplicar en la seva vida i d'aquesta manera adquirir bons hàbits pel que fa a la pràctica sexual. Menys d'un 5% dels assistents han valorat la sessió amb puntuacions bastant negatives, però no és una part significativa i per tant considerem globalment un resultat satisfactori i recomanable segons la gran majoria dels assistents.

G. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

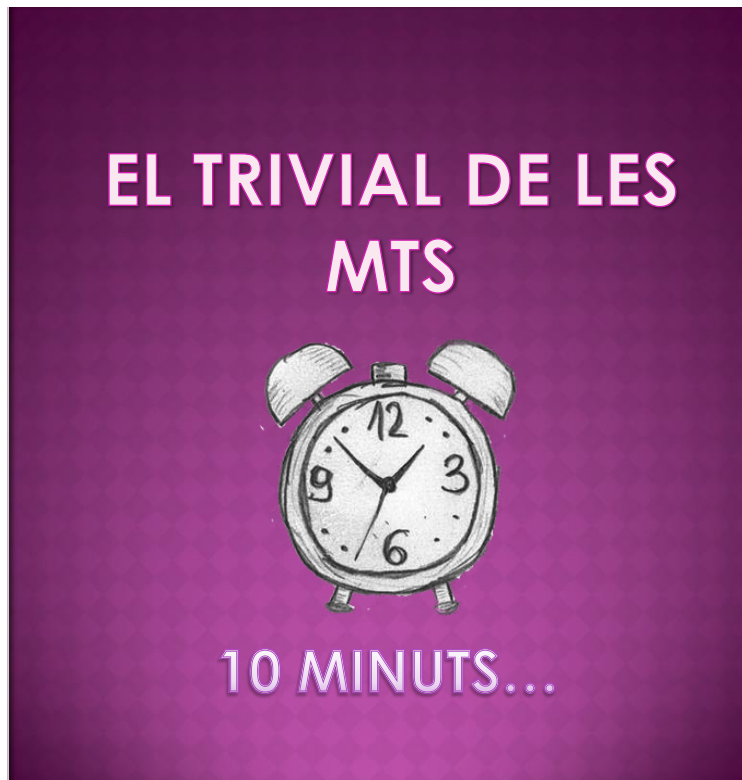
- [1] Junglajove. Malalties de transmissió sexual n.d. [Internet]. [accés 13 d'Abril del 2014]. Disponible a: <http://www.selva.cat/joventut/Sexualitat/malalties-de-transmissio-sexual.html>
- [2] Canal Salut. Malalties de transmissió sexual / Malalties venèries 2014. [Internet]. [accés 13 d'Abril del 2014]. Disponible a: http://www20.gencat.cat/portal/site/canalsalut/menuitem.af261f715269a25d48af8968b0c0e1a0/?vgnextoid=066a2043ca2da210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&#div_05
- [3] IDESCAT. Malalties de declaració obligatòria individualitzada. Casos. Per sexe i grups d'edat 2012. [Internet]. [accés 13 d'Abril del 2014]. Disponible a: <http://www.idescat.cat/pub/?id=aec&n=814&t=2012>
- [4] The Patient Education Institute. Enfermedades de transmision sexual 2010:1–9. [Internet]. [accés 20 d'Abril del 2014]. Disponible a: <http://www.nlm.nih.gov/medlineplus/spanish/tutorials/sexuallytransmitteddiseasespanish/hp0791s5.pdf>
- [5] Mendez M, Ros R. Malalties de Transmissió Sexual. Serv Salut Pública I Consum 2005. [Internet]. [accés 20 d'Abril del 2014]. Disponible a: <http://www1.diba.cat/liblioteca/pdf/41671.pdf>
- [6] Departament de Salut. Guia de practica clínica sobre infeccions de transmissió sexual 2009. [Internet]. [accés 20 d'Abril del 2014]. Disponible a: <http://www20.gencat.cat/docs/canalsalut/Home%20Canal%20Salut/Professi>

onals/Temes de salut/Infeccions de transmissio sexual/documents/Acc%C3%A9s%20a%20la%20Guia.pdf

- [7] UNESCO. Costos y costo-efectividad de la educación en sexualidad en Argentina 2011. [Internet]. [accés 25 d'Abril del 2014]. Disponible a: http://portal.unesco.org/geography/es/ev.php-URL_ID=14507&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

ANNEXOS

Trivial MTS

- ◉ Les MTS es poden transmetre...
 - Únicament per contacte físic en les relacions sexuals
 - Fent activitats aquàtiques a la piscina o al mar
 - Només amb relacions sexuals amb penetració
 - **Per diferents vies com ara: relacions sexuals, a través de la sang o de mare a fill...**

○ Quina de les següents afirmacions és **FALSA**?

- No totes les MTS es curen
- **Mai tenen repercussions en la dona embarassada i en el fetus**
- Comporten un gran cost econòmic
- La esterilitat i algun tipus de càncer són algunes de les seqüeles que poden quedar

○ Completa la frase:

La majoria d'aquestes malalties es poden contraure més d'una vegada, és a dir,
_NO_s'adquireix_IMMUNITAT_.

Patir una MTS suposa un augment del risc de contraure el _VIH_.

- ◉ Quin d'aquests símptomes no és típic que el pateixin les dones?
 - Picor
 - Coïssor o cremor als genitals
 - **Disminució de la secreció vaginal amb una olor i una consistència diferents de les habituals**
 - Dolor durant les relacions sexuals

- ◉ Contesta amb **V/F** sobre les MTS més comuns:
 - Herpes genital **V**
 - Candidiasis **F**
 - Infecció d'orina **F**
 - Clamídia **V**

- ◉ *Treponema pallidum*. Quina MTS provoca?

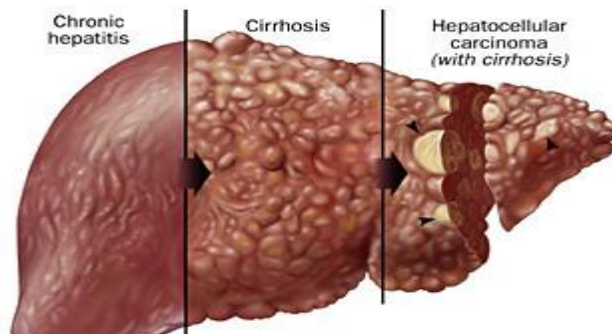
SÍFILIS

- ◉ Completa la frase:
 - La **Malaltia Inflamatòria Pèlvica (MIP)** en les dones o l'**epididimitis** en els homes són problemes greus de salut que poden aparèixer si no es tracten a temps la **_CLAMÍDIA_** o la **_GONOCÒCCIA/ GONORREA_**.

- ◉ L'herpes genital:
 - Existeixen fàrmacs antiherpètics que poden curar la malaltia
 - Està causada principalment pel VHS-1
 - En la majoria de casos dona simptomatologia
 - **No es cura i dona episodis de brots**

- ◉ Quina és la MTS que un cop detectada en una citologia s'haurà de tractar per cirurgia el més aviat possible?
 - **Virus del Papil·loma Humà (VPH)**

○ A quina MTS representa aquesta imatge?

**VIRUS DE LA HEPATITIS B
(VHB)**

○ Quines es poden prevenir mitjançant la vacunació?

- VIH i herpes genital
- VHB i clamídia
- **VPH i VHB**
- Sífilis i gonorrea

● El virus de la Hepatitis B:

- La forma aguda és incurable
- **La forma crònica és la més greu i incurable**
- La forma aguda es tracta amb interferons i antivirals per a evitar la multiplicació al fetge
- El consum d'alcohol està permès

● SIDA:

- SIDA és el mateix que VIH
- La persona que té el VIH és seropositiva i, per tant, té símptomes
- Els casos de infecció per transmissió sexual són majoritaris (>50%)
- **El tractament no és curatiu però allarga la vida als malalts**

◉ Quin agent infecció està relacionat amb aquesta fotografia?

- Virus del Papil·loma Humà
- *Neisseria gonorrhoeae*
- ***Phthirus pubis***
- *Chlamydia trachomatis*

◉ La clamídia...

- És causada pel bacteri ***Chlamydia trachomatis***
- És freqüent en adults majors de 40 anys
- Només afecta als òrgans genitals
- Sempre presenta simptomatologia

Full de respostes Trivial MTS

FULL DE RESPOSTES:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
5. a) b) c) d)
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.
- 12.
- 13.
- 14.
- 15.

Instruccions Trivial MTS

1. Es dividiran tots els assistents en **6 grups**
2. Cada grup rebrà **15 targetes** amb les preguntes (multi-resposta, V/F, de completar la frase o identificar imatges) i **un full de respostes** per equip (cada equip un color diferent).
3. Es disposarà de **10 minuts** per a contestar el màxim de preguntes possibles (quan quedin 60 segons, sonarà un rellotge)
4. Passats els 10 minuts, es **recolliran** els fulls de resposta i es procedeix a la **correcció conjuntament** en veu alta:
 - correcta= 1 punt
 - ½ correcta= 0,5 punts
 - ¼ correcta= 0,25 punts
 - incorrecta= 0 punts
 - en blanc= 0 punts
6. S'estableix un **guanyador!!!**

Tríptic MTS

PROVES MÈDIQUES
DIAGNÒSTIQUES

Per obtenir el diagnòstic cal fer-se unes proves específiques.

Generalment consten de:

Anàlisi de sang

i/o

Presa d'una mostra de secrecions genitals (d'uretra, vagina, coll uteri...)

i/o

Presa d'una mostra d'orina

+

Exploració física

Aquestes proves han de ser realitzades per metges en centres mèdics com hospitals, CAPS o altres centres especialitzats

ON PUC
ADREÇAR-ME?

Sanitat Respon
Tel. 902 111 444

Centre Jove d'Anticoncepció i Sexualitat de Barcelona (CJAS)
Tel. 934151000
www.centrejove.org

CatSalut Respon
Tel. 061

Programa per a Prevenció i Assistència de la SIDA
Tel. 900 212 222
www.gencat.net

Presencialment:

Unitats de Malalties de Transmissió Sexual de Barcelona, Tarragona o Girona
Serveis Territorials de Salut a Lleida

Professionals de la salut: Metges/ ses, enfermeres/ es, Farmacèutics/ es !!!

I RECORDA...

**Millor PREVENIR
que CURAR!**

Fes ús del preservatiu.

QUÈ SÓN?

Són un grup de malalties infeccioses que es transmeten durant les relacions sexuals amb una persona infectada.

La vagina, el penis, l'anus i la boca són els llocs més freqüents on podem localitzar microorganismes com virus, bacteris o paràsits, responsables de produir una MTS.

ELS SÍMPTOMES DE LES
MTS

SÓN MOLT DIVERSOS I PODEN FINS I TOT MANIFESTAR-SE FORA DELS ÒRGANS GENITALS I URINARIS.

TAMBÉ PODEN NO DONAR CAP SÍMPTOMA VISIBLE

QUÈ ENS PASSA?

MALALTIA

MALALTIA		
Gonocèccia o Gonorrea -Secreció purulenta de color groguenc del penis o l'anus -Coïssor en orinar	-Augment lleu del flux vaginal -Coïssor al conducte urinari -Alteracions menstruals -Dolor abdominal o cansament	
Sífilis -Xancres: ulceració vermella en el lloc de contacte (genitals, boca o anus) -Lesions a la pell dels genitals. -Secrecions diferents a les habituals i/o molesties genitals com: picor, coïssor o dolor.		

MALALTIA

Clamídia -Secreció del penis -Necessitat d'orinar, i de vegades, dolor. -Pot no presentar símptomes	-Secreció vaginal més abundant o diferent de la normal. -Dolor abdominal -Pot no presentar símptomes
Herpes genital 1r/ Petites vesícules als genitals 2n/ Ulceració de les vesícules 3r/ Cicatrització de les úlceres (15-20 dies) *La desaparició de lesions no significa guariment de la malaltia!	
VPH (Condilomes) "Lesions visibles": Berrugues o condilomes en forma de cresta de gall o planes. "Lesions invisibles": Al coll de l'úter en dones i al penis en homes. Sense símptomes. Només detectables amb proves específiques.	

MALALTIA

VHB (Virus de la hepatitis B) -Generalment asimptomàtica. -En ocasions: -Coloració groguenca de la pell -Febre -Vòmits -Orina fosca -Femtes blanquinoses * Altres hepatitis com la A, C, D i E també poden ser transmeses per contacte sexual.	
VIH (SIDA) -Afecta al Sistema immunitari, podent manifestar símptomes diversos. Augmenta la susceptibilitat de contraure malalties. -A l'inici: febre, inflamació dels ganglis, erupció cutània.	
Pediculosis púbica (pols) -Picor intensa al pubis -Irritació i inflamació a la regió púbica o axil·les. -Petites taques de sang a la roba (de les picades) -Visualització dels pols a la zona púbica, pestanyes...	